

Børnekonferencen 2023

Det systemiske perspektiv som modbevægelse til den stigende oplevelse af afmagt. Et oplæg om altings forbundethed.½z

**Der er røre i feltet, det er positivt –
i forlængelse af 10-årsplanen
for bedre mental helse.**

Et enkelt eksempel:

Politiken 15/4 2023:

**Man gør børn fortræd. Det er børns smerte
og lidelse, der ligger bag det stigende antal
diagnoser og øget brug af medicin.**

Mattias Tesfay: "Vi har jo fejlet".

Fokus i de forskellige medier er først og fremmest på de manglende økonomiske ressourcer til feltet.

Lotte Roed, Radikale Venstre: I løbet af en weekend var der enighed om at bevilge mange mia. til forsvaret. Hun foreslår, det samme sker til børne- og ungefeltet.

Også fokus på dødkrydset med selvforstærkende processer, der opstår i kraft af de mange ressourcer til det specialiserede område, der udtynder det almene.

Intet tyder på, at Lotte Roeds ønske går i opfyldelse.

Risiko for en boomerang – i form af stigende afmagt. Og dermed mere af det samme ...

Derfor disse røde tråde, der fokuserer på
tilstrækkelige modbevægelser til afmagt:

Selvfølgelig rammerne, vilkårene.

Børn og unge som hjælpsomme.
Børn og unge *er* ikke problemet.
De *viser* problemet. De inviterer
til en proces, der rækker ud
over dem selv.

Altings forbundethed:
Børn og unge lever ikke i
adskilte arenaer.

Et transkontekstuel perspektiv,
konkret og på et samfundsplan.

Mindst 3 perspektiver på symptomer:

Symptomer er symptomer på noget ...

Risikoen ved at blive for optaget af symptomer.

Et udvidet blik på symptomer: Når børn og unge bliver anderledes forankret i livet, så er det enklere at klare hverdagens udfordringer.

Metalogs psykiatريفirståelse:

**Når spørgsmålet rejses: Er dette psykiatri?
så er det forbundet med oplevelser af afmagt.
Derfor handler børne- og ungdomspsykiatri
ikke blot om konkrete børn og unge.**

**Spiraler af fastlåsende processer, der fører til
oplevelser af forkerthed, afmagt og frustration,
der smitter og bliver identitetsskabende.**

**Psykiatri handler om mødet med det, der endnu
ikke er blevet tilstrækkeligt forstået og endnu ikke
blevet taget vare på – på måder, der har været
tilstrækkelig udviklingsfremmende.**

**Problemerne med de mange medbetydninger.
Diagnoser må forstås som udvalgte øjeblikbilleder,
"En måde at se verden på – på et specifikt tidspunkt"
(ICD-10, 1992)**

Symptomer er symptomer på noget ...
(Ikke blot karakteristika)

Altid stille spørgsmål som:

Hvad er symptomerne svar på?
Hvorfor er det, børnene viser,
blevet det tilsyneladende bedste?
Ansvarlige i forhold til hvad/hvem?
Hvad holder dette billede i live?

Hvad er den indre mening i dette?

Hvad inviterer disse børn og unge deres
omgivelserne ind i?

Hvad er de i gang med at lære os? Hvordan kan vi
deltage, så der kan opstå afgørende nyt?

*Risikoen ved at blive for optaget af
symptomer:*

Udgangspunktet er, at børn og unge ikke er problemet, de viser det. De er hjælpsomme.
Et antropologisk perspektiv.

Opgaven handler om at forstå det samspil og de sammenhænge, som symptomerne er en del af. Hvorfor er det, vi kan få øje på, blevet det bedst mulige?

Det betyder også, at dem, der sædvanligvis arbejder i "støttefunktioner" inden for det pædagogiske område, må bevæge sig ud over den sædvanlige arena for at få øje på det, der i pædagogisk sammenhæng synes svært at forstå.

Mind is Social.

Det mentale, tanker, følelser, symptomer, identitet lever som psykosociale samspilmønstre – og i kraft af forsøgene på at løse problemet. Det mentale er indlejret i historier, der har vokset sig stærke.

Når det sociale samspil og vilkårene ændrer sig og når vi er ikke gentager tidligere løsningsforsøg, så ændrer det mentale sig også. Det er derfor, vi har som opgave at bidrage til anderledes samspil, nye øjebliksbilleder – uanede muligheder. De sociale mønstre er dem, som vi også selv deltager i eller bidrager til.

På afstand af: Ramt og pårørende ...

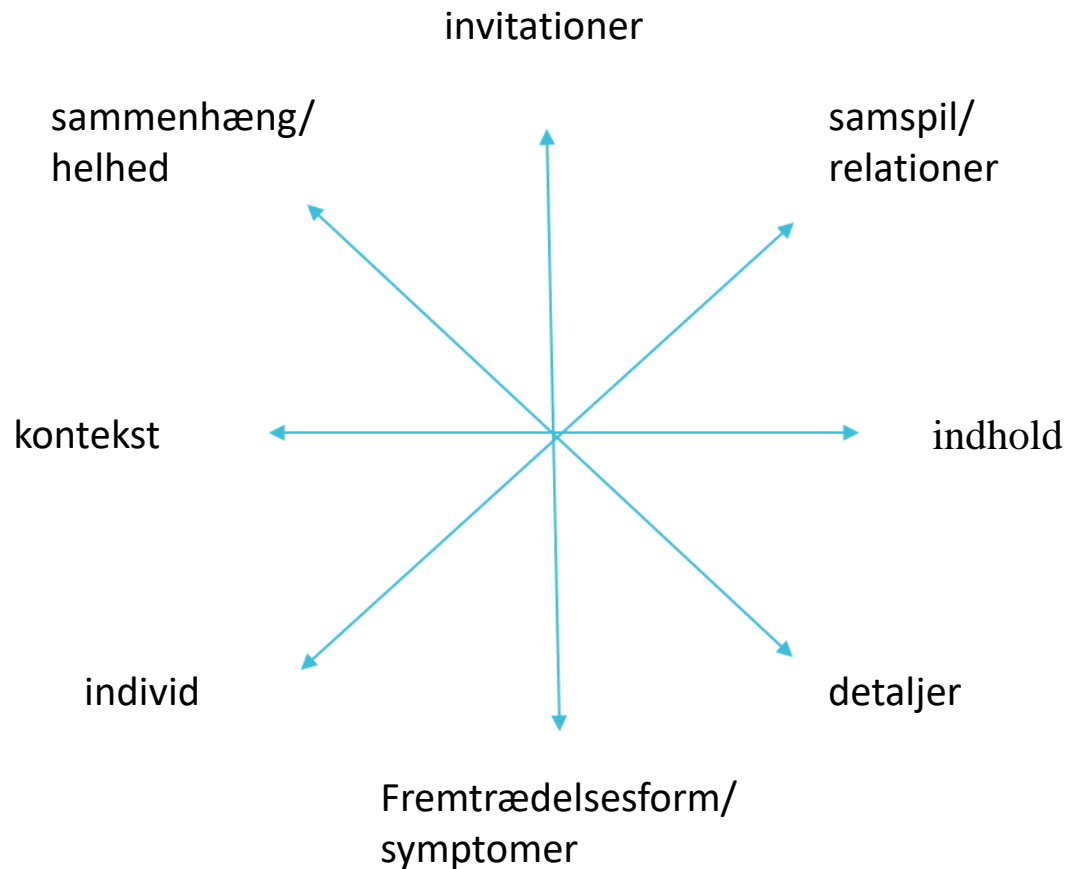
***Et udvidet blik på symptomer:
Når børn og unge er anderledes forankret i
livet, så er det enklere at klare hverdagens
udfordringer.***

**Når børn og unge ses som hjælpsomme –
til en proces, der handler om entusiasme,
nysgerrighed og tydelighed, så får de selv
anderledes mod på, lyst til og tillid til det
at deltage i læring og socialt samspil.**

**Mentale fænomener i stedet for kognitive
vanskeligheder.**

**Børn og unge med specifikke vanskeligheder
får lettere ved at bede om hjælp og at tro på
det, vi kalder for uanede muligheder.**

Opmærksomhedspunkter – hvad giver vi liv til?

Risiko for "reduction" og "disjunction" –
fordi han eller hun "er" ...

Særlige behov forstået som særlige invitationer

Når voksne kommer til kort og for langt fra hinanden. For langt fra hinanden i form af et spændingsfelt mellem de voksne eller for stor forskel på forventningerne til børnene.

Begrebet står stærkt som: voksnes forsøg på at tage ansvar for at bevæge sig ud af afmagt.

Særlige behov er båret af gode intentioner, men fremstår ofte som beskrivelser af børn og dermed som karakteristika. Det hænger også sammen med vores visitationssystem.

Derfor kalder vi det for særlige invitationer.

**Problemet 'til kort og for langt fra hinanden'
skal tages vare på transkontekstuel.**

**Tilstrækkeligt tæt på og samtidig et udefra
blik på 'Mind is Social'.**

Risikoen ved for meget indirekte arbejde.

Eks. Fraværsindsats

Fra skolevægning til børn, der ikke kommer i skole.

Vi skal lytte til børnene, men ikke tage børn for bogstaveligt.

Derfor vigtigt at få øje på det samspil og de forsøg på løsninger, som symptomerne er en del af.

De mange netværksmøder – og risikoen ved reducerede forsøg på at løse problemet, fx reduceret skema.

Hvordan bidrage med afgørende nyt?

Fra særlige behov til særlige invitationer:

Den største alvor inviterer til de mest omfattende forandrings- og udviklingsprocesser på tværs.

Bygger på et biopsykosocialt perspektiv, der understreger, at jo mere vi forestiller os, at der er en biologisk komponent i psykisk mistrivsel, jo mere skal vi bidrage til et anderledes psykosocialt samspil, der også udvikler biologien.

Tiden – og måden vi bruger tiden på – vil vise, hvor vi bevæger os hen og hvad alle er i gang med at lære. På afstand af 'iboende' og også fra en stadig diskussion om for høje eller for lave forventninger. Det handler om nysgerrighed og tydelighed båret af 'børn som hjælpsomme'.

Fortsatte anbefalinger:

Der er tale om et fællesskabsanliggende, der handler om modbevægelser til afmagt. Børn multisocialiseres, men det er ikke lykkedes at skabe den bevægelse, som tager vare på det.

Afmagt og mistrivsel er ikke et pædagogisk anliggende alene.

På afstand af compensation og eskalering:

Mange bliver optaget af ikke at gøre børn og unge forkerte. Det er oplagt, men det risikerer også at skabe forsigtighed og utydelighed.

Afmagten udløser også eskalerende konflikter – derfor fokus på vilkår og det fælles ejerskab.

Nogle taler om systemsvigt, når der går for lang tid, før børn og unge får muligheder for at blive udredt.

Udredning handler i mit perspektiv om en udredning af sammenhænge og ændringspotentialer.

Dette oplæg fokuserer på risikoen for et endnu større systemsvigt, hvis børn og unge alene beskrives, vurderes og behandles ud fra et individualiseret udgangspunkt.

Vi risikerer at gøre børn og unge en bjørnetjeneste.

Problemerne med ramt og pårørende.

**Børn og unge, der har været i alvorlige
vanskeligheder længe, har brug for det, der
rækker ud over små forandringsprocesser.
Derfor begrebet transkontekstualitet.**

**Et samfund, der har været i så alvorlige
vanskeligheder længe, må kigges efter i
sømmene. Børnene og de unge hjælper os.**

**Fra støtte- og hjælpesystemer til opbygning af
udviklingssystemer – og også fra visitation til at
visitere til erfaringer, der ikke er gjort endnu.
Også her er det børn og unge, der hjælper os.**

Eller sagt med andre ord:

**Vi tror, vi tænker vores egne tanker. Det gør vi ikke.
Vi tænker vores kulturs tanker.**

**Vi må insistere på uærbødigt at udfordre de
mange kulturelle konstruktioner, der fremstår
som tilsyneladende sandheder.**